

Szerb Köztársaság

OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYÜGYI MINISZTERIUM
OKTATÁSI ÉS NEVELÉSI MINŐSÉGELLENŐRZŐ INTÉZET
VAJDASÁGI PEDAGÓGIAI INTÉZET

FELADATOK AZ ÁLTALÁNOS OKTATÁS ÉS NEVELÉS ZÁRÓVIZSGÁJÁRA

a 2010/2011-es tanévben

3. TESZT

MAGYAR NYELV

UTASÍTÁSOK A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

A záróvizsgára készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, ezek megoldására 120 perc áll rendelkezésedre. Előbb olvasd el figyelmesen a megoldásra váró feladatot, majd gondolkodj el rajta! Először azokra a kérdésekre felelj, amelyek számodra könnyebbnek tűnnek, később a nehezebb feladatok megoldására is rátérhetsz.

Összpontosíts a feladatok szövegére, hiszen a szöveg a válaszadás módjára is utal. Az elvárások a következők: be kell karikáznod a helyes válasz előtti betűt, össze kell kötnöd a részmozzanokat, be kell írnod valamit a megfelelő helyre stb.

A feladatok megoldásakor mindig teljes megnevezésre törekedj, a rövidítések használata nem engedélyezett (pl. ki kell írnod, hogy helyhatározó, nem fogadható el a hH mint megoldás).

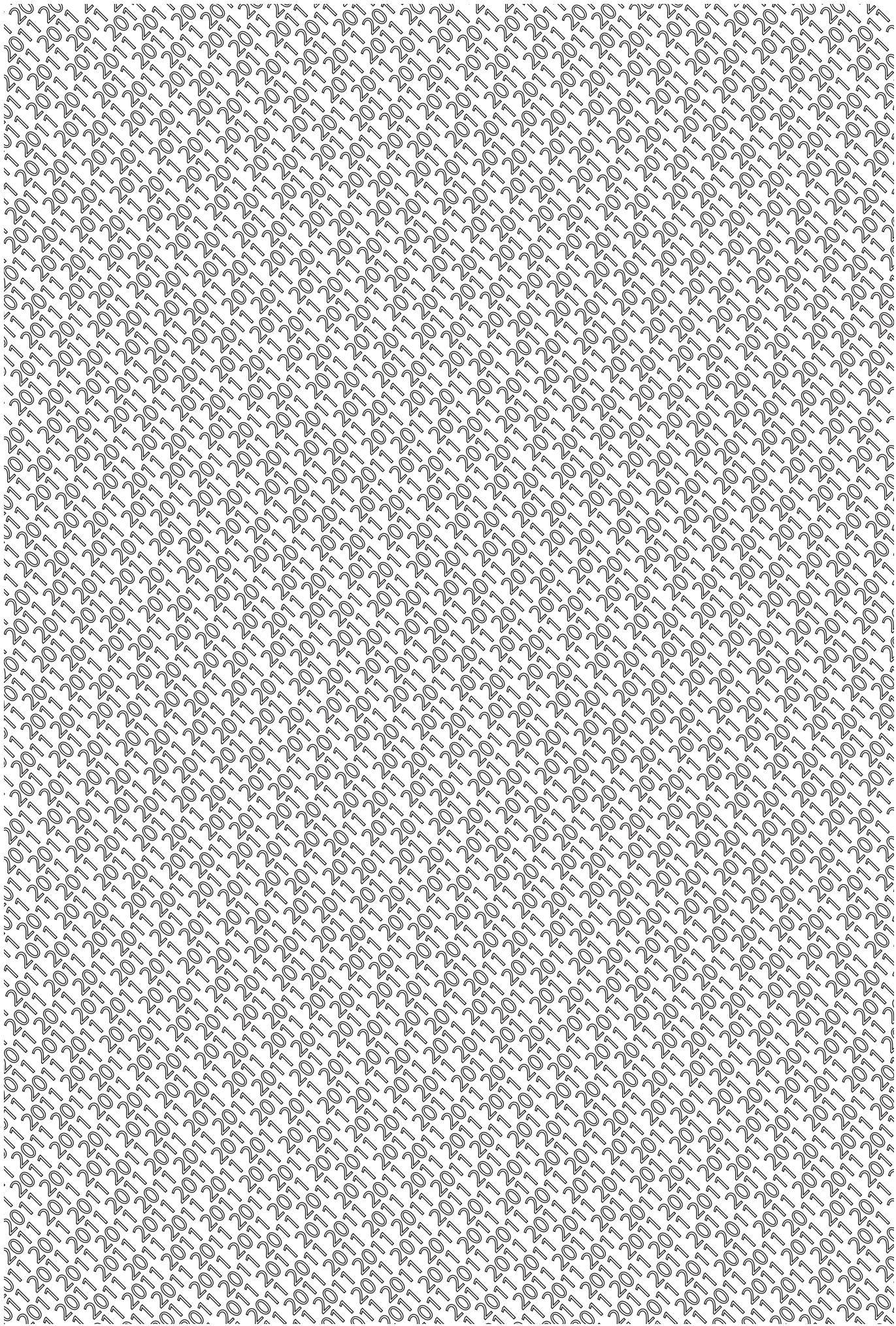
A feladat jobb oldalán található négyzetet hagyd üresen, javításkor ugyanis ide írják be a pontszámot.

Erre a lapra és a teszt utolsó lapjára ne írd semmit!

A végső válaszokat **golyóstollal** kell beírnod. Munkád során azonban grafitceruzát és törölógumit is használhatsz. A feladatokat először ceruzával oldd meg, mert így esélyt adsz önmagadnak az időben észrevett hibák javítására. A ceruzával beírt és golyóstollal áthúzott, korrigált megoldásokat nem fogadjuk el.

Ha a megadott időpontnál előbb végzel munkáddal, add át a tesztlapot az ügyeletes tanárnak, és csendben hagyd el a tantermet!

Sikeres záróvizsgát kívánunk!

1. Olvasd el az alábbi szöveget, és felelj a kérdésekre!

KÉZMŰVES TÁBOR KICSIKNEK ÉS NAGYOKNAK

2009 júliusában ismét megrendezzük hagyományos kézműves táborunkat.

Korosztályok: 6–12 éves korig
13–18 éves korig

Minden csoportnak szállást és teljes ellátást biztosítunk.

A részvételi díj (az üvegfestésen és bőrözésen kívül, melyek fakultatív programok) az anyagköltséget is fedezi.

Szokásos foglalkozásaink: agyagozás, gyöngyfűzés, szövés, batikolás.

AZ IDÉN ELŐSZÖR MÉZESKALÁCSSÜTÉS!

Részvételi díj: 4000 dinár + fakultatív programok: üvegfestés: 1000 dinár
bőrözés: 600 dinár

Időpontok: július 11–16.
július 17–22.

További információ a 064-30-342-872-es telefonszámon.
Petőfi Sándor Általános Iskola
Ada, Virág u.1.

a) Hány programon vehet részt az, aki csak üveget nem akar festeni?

b) Mennyit kell fizetnie annak, aki minden programon részt szeretne venni egy turnus alatt?

2. Olvasd el a szövegrészletet, majd karikázd be a helyes válasz előtti betűt!

A kislány remegő kézzel nyújtja át a receptet. A tanár úr keze kinyúl az üvegfal nyílásán, elmarkolja a papírt, azután a fiókokban keresgél, belekukkant a polcokon álló tégelyek egyik-másikába. Dobozokat sorakoztat fel a pulton, utána pedig a vényen kipipálja a tételeket. A köpenye szivarzsebén piros cérnával ráhímezve latin betűs felírás áll: Mr. G. Gáll. A kislány így olvassa el: morgó, gonosz Gáll. A kéz újra kibújik a nyíláson, tele van orvosságos dobozokkal, majd egy hang hallatszik. Van szatyrod, kislány? A lányka hallgat, közben a szíve úgy kalapál, mintha a pulóvere alatt valami kis harkály kopácsolna szakadatlan: tup, tup, tup. A tanár úr kihajol a nyíláson. A kislány rémülten hátrál, a kezébe temeti arcát: Nem én voltam, nem én voltam! – sikoltozza.

(Vida Ognjenović: *Gyermekláncfű*)

Miért sikoltozik a kislány?

- a) A kislány azért sikoltozik, mert fél a harkályoktól.
b) A kislány azért sikoltozik, mert a tanár úr elvette tőle a receptet.
c) A kislány azért sikoltozik, mert fél a tanár úrtól.
d) A kislány azért sikoltozik, mert nem hozott magával szatyrot.

3. Írd be a buborékba, hogyan nevezzük a szöveg szerkezeti egységét!

**KI AZ A FÉRFI,
AKI KÜLSŐLEG LÁT?**

„Az asszony összehúzta finom szemöldökét s ellenségesen nézett. – Azt hiszem, maga látja ezt bele csak, mert maga azt lát, amit akar.”¹ A *Giotto és Rafael* című elbeszélés „asszonyának” mondata axiomatikus érvényű a Móricz-prózában. A *Míg új a szerelem* című regényben – tíz évvel később – igyekszik még pontosabban megfogalmazni a gondolatot. „maga csak külsőleg lát, a többit hozzágondolja.” Nem: 'maga csak külsőleg lát, amit nem lát, elképzeli, és úgy látszik, ez magának elég.' Így van leírva a második levélben...” A mondat olyannyira találó és idegen egyszerre, hogy a narrátor kénytelen rákérdezni a jellemzett figurára: „Ki az a férfi, aki mindent csak külsőleg lát, amit nem lát, elképzelsz ez neki elég?”² A kérdés nem a név és a személy azonosítására irányul, ha tovább pontosítjuk értelmét, nem az a kérdés: ki lát?, hanem: aki így lát, az ki?

Megközelítésünk tájékozódási pontjait hasonló kérdés jelöli ki. Az írás által meghatározott, a szövegekben megtalálható bonyolító alakzatot keressük, mely egyszerűsége, intertextuális vonatkozások révén jellemző a szövegekre. Megalkotott szerző-képet több

¹ *Giotto és Rafael*; In: *Elbeszélések III.*, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1974. 32. o.
² *Míg új a szerelem*; In: *Regények VI.*, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1968. 602. o.

(Cséve Anna: *Az írás gyeplője. Móricz Zsigmond szövegalakító gyakorlata*)

A szöveg szerkezeti egységének neve: _____

4. Olvasd el a következő szövegrészletet, majd felelj egészen röviden a kérdésekre!

Kapós a költészet

Bécs utcáin egyébként szó szerint jelen van a költészet. Tavasztól ősziig a legforgalmasabb utcákon különös cédulákat lenget a szél. Az ember azt hihetné, hogy hirdetések, de aki veszi a fáradságot és elolvassa őket, az könnyen olvasható és érthető verssorokat talál a kitépelt irkalapokon. Semmi fennköltség, annál több hétköznapi gondolat, a nagyközönség számára elérhetően, zsúfolt csomópontokon falakra, oszlopokra kitűzve. Ez a bécsi „cetliköltészet”, amelynek első számú művelője, Helmut Seethaler városszerte ismert figura. Igaz, nem kevesen kissé különcnek tekintik a megszállott verselőt, aki többféle rekordot is tart – nemcsak mintegy tizenötezer költeményével, hanem az ellene indított szabálysértési eljárásokkal is. A hatóság ugyanis nemigen fogékony költészete iránt, s úgy véli, Seethaler engedély nélküli ragasztgatásával középületeket rongál. Seethalert az élet minden apró mozzanata verselésre sarkallja. Nincs szüksége múzsára, a hétköznapiak is megihletik: csak megy az utcán, a gyerekekért (unokákért) az iskolába, a postára, a boltba, s máris ott zsong az új versecske a fejében. Valahol mindig akad egy fecni, amire gondolatait felírhatja – s innen már csak egy pillanat, hogy megtalálja azt a forgalmas pontot – metróállomáson, avagy a föld felszínén, hirdetőoszlopon –, ahol lehetőleg minél többekkel megoszthatja rímbe szedett gondolatait.

(Szászi Júlia nyomán)

a) A múzsák helyett mi ihleti meg Helmut Seethalert?

b) Ki nem fogékony Seethaler költészete iránt?

c) Milyen költészetnek nevezik a fecnikre írott, forgalmas pontokon kitűzött versikéket?

d) Mit hihetne az ember a cédulákról, mielőtt rádöbben, hogy verssorok olvashatók rajtuk?

5. Olvasd el Parti Nagy Lajos meséjének bevezető részletét! Mi lehet a műmese címe? A vénember álma segít a cím kitalálásában. Karikázd be a helyes válasz előtti betűt, majd felelj a kérdésre!

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy japánus vénember. Bement egy szép nap a városba, vett az ócskásnál egy ütött-kopott vasvájdlingot, s a fejibe csapta, mint valami kalapot. Az emberek nevettek a megállóban, kérdezték, mire való a fejfedője. Hát csak arra, hogy befoltozzam a likat a házacskám tetején, felelte a vénember, és fölbillegett a buszra.

Otthon aztán be is fedte a likat, ahogy kell. Éjszaka különös álmot látott. Azt álmodta, hogy egy jókora vájdling arany hullik le neki az égből, de úgy hullik, mint a fürti virág, egyenest a lába elé. Bizony még cseng is, ahogy a füle szokott.

Reggelre kelve el is feledte az álmát, kiment a kertbe, mert szorgos vénember volt különben. Nekiállt gödröt ásni, hogy majd abba fát ültetne. Ahogy iparkodott, az ásója odakocant valami bádoghhoz. Körbekapargatta, mit ad isten, egy öreg vájdling volt, patentos fedővel. Kipattintotta, belenézett, s olyan ragyogás csapta meg, hogy majd` megvakult, mert arannyal volt teli az a vájdling, de színültig. Na, tette is rá vissza a fedelet nyomban, s ugrott ki a gödörből, mintha kélgyó csípte volna meg. Ahogy ott dörzsölgette a szemét, eszébe jött az álma.

Aranyni arany, morgolta maga elé, mégse téged illet, vénember, mivel a te aranyad az égből van hullandó, nem a földből jövő. No, ha így van, maradjon is így. Azzal visszakaparta a földet a vájdingra, betemette a gödröt, elgereblyézte, nyoma se legyen.

1. Melyik cím az igazi?

- a) Az aranykulcs
- b) Az aranyásó
- c) Az aranygödör
- d) Az aranyeső

2. Indokold meg egy mondatban, hogy miért!

6. Alakítsd át a kijelentő módban levő mondatokat felszólító módú mondatokká!

a) Kakuk Marci tartja vele most is a komaságot.

b) A bölcsességnek ez csodálatos, könnyű nemét választja.

7. Olvasd el a Helyesírási szabályzat 140. b) paragrafusát!

140. b) Ha egy tulajdonnév egy köznévvvel vagy egy (rendszerint *-i, -s, -ú, -ű, -jú, -jű* képzős) mellék-név-vel valamilyen jelöletlen összetételt alkot, kötőjellel kapcsoljuk őket össze: *Afrika-kutató, Ady-szo-bor, Kazinczy-verseny, Mátyás-templom; Balassi-strófás, Kossuth-díjas, Mária-arcú, Herkules-erejű; József Attila-díj, Apáczai Csere János-emlékünnepe; stb.* (Vö. 168., 169.)

Írd helyesen a vonalra a következő szavakat!

a) ADYVERS: _____

b) KOSSUTHSZOBOR: _____

8. Az alábbi levelet egy negyedikes diák írta szüleinek. Húzd alá azokat a szavakat, amelyekben helyesírási hibát találsz! Írd le a helyes változatokat a vonalra!

Kedves Anya és Apa!

El ne felejcsétek, hogy 2 hónap és 13 nap múlva születésnapom lesz. Egy csomó játékot akarok kapni. És a pénz is mindig jóljön.

Peti

Ui. A pulóver, a zokni és a könyv NEM ajándék.

9. Melyik tulajdonnév írásmódja hibás? Karikázd be a megfelelő betűt!

a) Duna Menti Erőmű Rt.

b) Duna-part

c) Duna melléki

d) Duna Tisza csatorna

10. Olvasd el a szöveget, és számozással helyezd sorba az eseményeket!

Tényleg sok volt itt a kárász, a tiszta, sekély vízben jól láthattuk őket, széttárt uszonyokkal lebegtek a víz mosta kis üregek felett, mintha valamennyien egy-egy fészket őriznének. Óvatosan beledobáltunk a vízbe, a fűzfavesszőt leszúrtuk magunk mellé, vártunk egy kicsit, hogy a víz tükre kisimuljon, aztán előrehajoltunk, lassan a vízbe dugtuk a kezünket, és mozgattuk az ujjainkat. Sokat fogtam már így a Szívnél, a Gavanski-féle vízimalom mellett, elég jól begyakoroltam magam. Most azonban olyan ügyetlenül kapkodtam utánuk, mintha először csinálnám. Török Ádám már hármát felfűzött, mire nekem is sikerült megfognom egyet, de olyan rosszul kaptam el, hogy az uszonyával kisebezte a tenyerem.

(Gion Nándor: *Virágos Katona*)

_____ leszúrták a fűzfavesszőt

_____ vízbe dugták a kezüket

_____ felfűzték a halakat

_____ türelmesen vártak

_____ beledobáltak a vízbe

11. Írd be a szavakat a táblázat megfelelő rovatába!

nyolcad, milyen

Főnév	Számnév	Melléknév	Névmás

12. Az alábbi mondatokban azonos alakú szavakat találsz. A kiemelt szót helyettesítsd rokon értelművel!

1. Ebben a veremben sem **verem** gyermekem. _____

2. Nem bántja szemét a **szemét**? _____

13. Határozd meg, mely nyelvi réteg szókincsébe tartoznak az alábbi mondat szavai!

Lesmároltam a csajt a dizsiben.

Karikázd be a helyes válasz előtt álló betűt!

a) A köznyelv szókincsébe.

b) A nyelvjárás szókincsébe.

c) Az ifjúság szókincsébe.

14. Kapcsolj a következő szavakhoz -val, -vel toldalékot! Írd le a toldalékos szavakat csoportosítva!

gyümölcs, sapka, madár, hamu, terv

Nem alakul át a -val, -vel

Átalakul a -val, -vel

15. 1. A Szlengszótár következő szavaival ma már irodalmi szövegekben is találkozunk. Párosítsd a következő szavakat jelentésükkel! Írd a megfelelő számot a szó mellé!

a) tejel _____

b) tesó _____

c) trutyis _____

d) tuti _____

1. biztos

2. fizet

3. testvér

4. piszkos, sáros

2. Keresd ki a szleng szavai közül az igét! Írd a vonalra! _____

16. 1. Nevezd meg a kiemelt stílusalakzatot!

Csupa vérzés, **csupa** titok,
Csupa nyomások, **csupa** ősök,
Csupa erdők és nádasok,
Csupa hajdani eszelősök.

(Ady Endre: *Az eltévedt lovas*)

Stílusalakzat: _____

2. Írd ki a versből a megszemélyesítést!

Tán fáj a csillagoknak a magány,
A térbe szétszórt milljom árvaság?

(Tóth Árpád: *Lélektől lélekig*)

Megszemélyesítés: _____

17. Olvasd el Bárány Tamás *Ítéletidő* c. novellájának első két bekezdését, majd állapítsd meg az események színhelyét és idejét!

Először behajtott a garázsba, de aztán visszafarolt a sötét udvarra, s a fecskendővel alaposan lemosta a kocsit. Még így, a garászból ideszűrődő gyöngye fényben is látszott, vastagon áll rajta a sár. Hajnal óta esett: minden út csupa tócsa, latyak, alattomos kátyú.

A kocsit visszavitte a garázsba, az ajtót kulcsra zárta, aztán a ház kapujához lépett. A küszöbvason hosszan tisztogatta lábát, s csak később vette elő kulcsát. Az előszoba hideg volt, kőpadlós, fűtetlen. Ősztől tavaszig, ahányszor csak belép, mindig arra gondol, ide is be kell végre vezetetni a fűtést. De ez aztán mindig elmarad: a meleg szobákban valahogy oldódik az ilyen elszánás.

Az események színhelye és ideje: _____

18. Jelöld a táblázatban x-szel azt a szövegrészletet, amelyet balladából idéztünk!

	MŰFAJ
1. „Toldi írójához elküldöm lelkemet Meleg kézfogásra, forró ölelésre!...”	
2. „Tüzesen süt le a nyári nap sugára Az ég tetejéről a juhászbojtárra.”	
3. „Edwárd király, angol király Léptet fakó lován...”	
4. „Este van, este van? ki-ki nyugalomba! Feketén bólingat az eperfa lombja.”	

19. Olvasd el az alábbi szöveget, és állapítsd meg, melyik utal a cselekményre, és melyik értelmezi azt! Írd be a számot a megfelelő helyre!

1. Az *Esti műsor*ban egy panellakásban élő házaspárt, Bélát és Bellát meglátogatják a szomszédok, Géza és Gizi. Mivel vacsoraidő van, őket is megkínálják. Evés közben állandóan a tejfölről esik szó, amelyet elfelejtettek venni. Folyamatosan nézik a televíziót, és azzal vannak elfoglalva, hogy látják-e egymástól a képernyőt. Kiderül, hogy nem boldogok...

2. Az *Esti műsor* lakótere egy lehangoló panellakás, beszűkült élettér. A lehetőségeitől megfosztott emberek tűrőképessége, érzelmi és erőtartalékai kimerülőben vannak. A dráma mélyvilága – egy alsó középosztálybeli, középkorú házaspár vegetálásának felmutatása – egy mozdulatlan, lefagyott társadalom képét mutatja.

A regény cselekményét a(z) _____ számú részlet ismerteti, a(z) _____ számú részlet a szöveget értelmezi.

20. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd felelj a kérdésre!

Az egyes epikai műfajokban legtöbbször egy meghatározott elbeszélői magatartás érvényesül. Így az eposzban a mindentudó, az eseményeket ünnepélyesen előadó, emelt nézőpontból látó, illetve közvetítő énekes szól; a mese elbeszélője maga is naiv, a csodálatos történet valóságát természetesnek találó személy; a novellában gyakori a kívülálló megfigyelő, az első személyes elbeszélő, valamint a névtelen tudósító. A regényben sokféle szerepet tölthet be: így közreműködhet az eseményekben, kerülhet a történet középpontjába, bizonyos távolságból szemlélve egyes mozzanatokban részesévé is válhat a fő cselekménynek, másfelől lehet mindennek tudója, illetve az eseményeken kívül álló, de bensőleg érdekelt személy vagy hűvösen ironikus távoli szemlélő, esetleg csupán egyszerű krónikás. Az elbeszélői szerepek változatossága a 18. századtól kezdve vált nyilvánvalóvá a regényirodalomban.

(A *Világirodalmi lexikon* nyomán)

Melyik műfaj kapcsán emeli ki a szöveg a hűvösen ironikus elbeszélői magatartást? Karikázd be a helyes válasz előtti betűt!

- a) mese
- b) regény
- c) novella
- d) eposz

A teszt eredménye magyar nyelvből

Megjegyzés: A tanulók NE töltsék ki ezt az oldalt!
Az oldalt a kinevezett bizottság tölti ki.

Összpontszám:

		,	
--	--	---	--

Bizottság:

- _____
- _____
- _____
- _____

Az egyes feladatok pontszáma:

A feladat sorszáma	Kitöltetlen	0 pont	0,5 pont	1 pont
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐	☐
16.	☐	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐	☐

A megfelelő helyre ✕ jel kerül!

Azonossági szám (A tanuló kódja)	
Iskola	
Helység	
A tanuló vezeték- és utóneve	